

Nr 134.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig löneförbättring åt biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson, anför härefter:

Med bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition medgav 1903 års riksdag, att av biskopslöneregleringsfonden finge användas för avlönande av biskop i Luleå stift 14,000 kronor årligen, därav 12,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom hyresersättning. Sedan bostadsboställe anskaffats åt biskopen i Luleå stift, bestämdes, att biskopen O. Bergqvist mot avstående av hyresersättningen å 2,000 kronor skulle erhålla fri bostad. Vidare åtnjuter Bergqvist, på grund av riksdagens beslut, dyrtidstillägg, som utgår enligt samma grunder som till befattningshavare i statens tjänst. Dyrtidstillägget bestrides av biskopslöneregleringsfondens medel.

Tillfällig löneförbättring åt biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist m. m.

Hos Kungl. Maj:t har Bergqvist anhållit, att åtgärder måtte vidtagas för beredande åt honom av tillfällig löneförbättring ur biskopslöneregleringsfonden till belopp, som av Kungl. Maj:t prövades skäligt, att utgå från och med den 1 januari 1925 eller, om detta ej kunde ske, från och med den 1 juli 1925. Till stöd för ansökningsen har Bergqvist anfört huvudsakligen följande:

Under en följd av år har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t beviljat tillfällig löneförbättring åt vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen. Ändamålet med denna löneförbättring har varit att kompensera den ökning i levnadskostnaderna, som intill tiden för världskrigets utbrott ägt rum från den tid, vars prisnivå varit grundläggande för löne-regleringarna vid respektive verk. Den tillfälliga löneförbättringen utgår alltså till befattningshavare, vilkas löner reglerats med utgångspunkt från en prisnivå, som förefunnits före år 1914.

Ehuru icke statstjänare, har jag i avseende på åtnjutande av dyrtidstillägg blivit jämförd med statens befattningshavare, och anser mig böra ifrågasätta, huruvida jag icke även beträffande tillfällig löneförbättring borde få åtnjuta samma förmån som dessa. Min lön är fixerad till ett visst belopp och är sålunda icke liksom övriga biskopars i någon mån beroende av växlande markegångspris eller av avkomsten av löneförmåner in natura.

Jag har länge varit betänkt på att göra framställning om tillfällig löneförbättring, enär den tillmätta lönen med de stegrade prisförhållanden, som gjort sig gällande och fortfarande råda, är knapp och svårligen räcker till att bestrida mina utgifter, helst som med biskopsämbetet följer en viss skyldighet att representera, och då Luleå är en relativt dyr ort att leva på. Jag har dock i det längsta uppskjutit saken i förhoppning att levnadskostnaderna skulle sjunka, så att jag kunde få min lön med därå utgående dyrtidstillägg att räcka utan någon tillfällig löneförbättring. Då emellertid icke någon vidare nedgång i prisnivån synes kunna beräknas och då dyrtidstillägget under de senaste åren väsentligt reducerats, ser jag mig nu nödsakad ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om åtgärder för beredande åt mig av tillfällig löneförbättring. Jag torde därvid kunna åberopa, att, då andra kategorier av befattningshavare med till visst penningbelopp fixerad lön enligt äldre lönereglering erhållit compensation för den stegrade prisnivån genom tillfällig löneförbättring, det bör finnas billigt, att jag i detta avseende icke lämnas i en undantagsställning.

Beträffande storleken av den ifrågasatta löneförbättringen synes den böra bestämmas med hänsyn till jämförelsen med utgående löneförbättringar till befattningshavare i ungefär samma tjänsteställning som biskop. De närmast jämförliga torde vara landshövdingarna. Till dessa har under en följd av år utgått en tillfällig löneförbättring av 2,000 kronor, vilken av 1924 års riksdag höjdes till 4,000 kronor. I betraktande av att jag, även om min framställning nu skulle vinna beaktande, fått vänta avsevärt längre än andra befattningshavare på här ifrågavarande förmån, torde det icke kunna anses oskäligt, om jag ifrågasatte att komma i åtnjutande av sistnämnda belopp.

I ärendet har statskontoret den 3 november 1924 avgivit utlåtande och anfört, bland annat, att den gjorda framställningen icke syntes sakna skäl samt att den jämförelse, sökanden uppdragit mellan biskoparna och lands-

hövdingarna, kunde hava visst fog för sig. Med avseende å beloppet av den tillfälliga löneförbättringen har statskontoret erinrat, att landshövdingarnas löneförhållanden grundade sig på en för avsevärt mycket längre tid tillbaka fastställd löne reglering än den, som gällde för biskopen i Luleå stift. Statskontoret har därför föreslagit ett belopp av 3,000 kronor åt den sistnämnde, att i likhet med Hans övriga löneförmåner från och med den 1 maj 1925 utgå från biskopslöne regleringsfonden.

Avlöningsförmånerna för *biskopen i Härnösands stift* utgöras dels av indelningssättning, för ecklesiastikåret 1923—1924 uppgående till 5,889 kronor 90 öre, och dels av lönefyllnads- och ersättningsbelopp från biskopslöne regleringsfonden, fastställda till 8,800 kronor 88 öre. Härutöver åtnjuter biskopen E. F. Lönegren på grund av riksdagens beslut dyrtidstillägg å den del av hans löneförmåner, som bestrides av biskopslöne regleringsfonden, varvid dock viss begränsning är föreskriven. Jag återkommer härtill senare.

Under framhållande av de dyra levnadskostnaderna och det sjunkande dyrtidstillägget har nu Lönegren anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att bereda honom tillfällig löneförbättring i likhet med motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Statskontoret har i utlåtande över denna ansökning den 13 februari 1925 anført, att de skäl, statskontoret ansett tala för ett tillstyrkande av löneförbättring åt biskopen i Luleå stift, syntes vara för handen även i föreliggande fall. Då några förhållanden av beskaffenhet att böra föranleda, att den tillfälliga löneförbättringen bestämdes till olika belopp för de bägge biskoparna, icke kunde åberopas, har statskontoret föreslagit, att den tillfälliga löneförbättringen även för Lönegren bestämdes till högst 3,000 kronor att från och med den 1 maj 1925 utgå från biskopslöne regleringsfonden, dock under villkor att Lönegren skulle vara skyldig att vidkännas sådan minskning i den tillfälliga löneförbättringen, att hans samtliga avlöningsförmåner för år icke överskrede 15,000 kronor jämte efter gällande grunder utgående dyrtidstillägg.

Till de grupper av befattningshavare, vilka icke fått sina löner reglerade efter år 1914, utgår tillfällig löneförbättring såsom kompensation för den ökning i levnadskostnaderna, som inträtt intill nämnda år. Det därjämte utgående dyrtidstillägget är avsett att i viss mån motsvara den från och med världskriget inträdda avsevärda förhöjningen i levnadskostnaderna. Samma skäl, som äro avgörande för beviljande av tillfälliga löneförbättringar åt nämnda befattningshavare i statens tjänst, tala för att även biskoparna Lönegren och Bergqvist beredes sådan löneförbättring. Deras löner, vilka fastställdes före år 1914, hava vad beträffar Bergqvist icke alls och vad angår Lönegren endast i viss grad ökats sedan nämnda år. Till den sistnämnde utgår såsom jag förut nämnt en del av avlöningen i form av indelnings-

Departement-
schefen.

ersättning, vilken del därför rönt inverkan av prisförhöjningen, under det att det kontanta bidraget från biskopslöneregleringsfonden bibehållits vid samma belopp. Av den utav mig lämnade redogörelsen för dessa biskopars avlöningsförhållanden synes, att dyrtidstillägg numera utgår till dem enligt samma grunder som till befattningshavare i statens tjänst, dock med viss begränsning för Lönegren, beroende på att viss del av hans avlöning icke utgår med bestämt belopp. Jag anser mig nu böra förorda, att även tillfällig löneförbättring beredes dem i likhet med befattningshavare i statens tjänst i motsvarande ställning. I fråga om beloppet av löneförbättringen ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jämväl det av statskontoret föreslagna särskilda villkoret beträffande löneförbättringen till Lönegren torde böra upptagas. Därest detta förslag godtages, torde emellertid en ändring böra vidtagas i gällande bestämmelser angående dyrtidstillägg åt Lönegren. Enligt dessa utgår dyrtidstillägg till honom å den del av hans avlöningsförmåner, som bestrides av biskopslöneregleringsfondens medel, enligt enahanda grunder, som skulle gällt, om hans avlöningsförmåner bestritts av statsmedel, dock att dyrtidstillägget ej får utgå med högre belopp än att summan av hans avlöningsförmåner, dyrtidstillägget inbegripet, för år räknat uppgår högst till det belopp, han skulle hava erhållit, därest han av statsmedel åtnjutit en årlig avlöning av 12,000 kronor. Denna begränsning av dyrtidstillägget föreskrefs för att likställa biskoparna i Härnösands och Luleå stift i avseende å löneförmåner. För att allt fortfarande bibehålla denna likställighet torde ovannämnda begränsning av det beräknade lönebeloppet till 12,000 kronor böra höjas till 15,000 kronor. Medgivande härtill bör inhämtas av riksdagen.

Den tillfälliga löneförbättringen, vilken torde böra utgå från och med den 1 juli 1925 tillsvidare intill dess annorlunda bestämmes, bör givetvis bestridas av biskopslöneregleringsfondens medel. Enligt vad jag inhämtat är fonden i stånd att lämna tillgång till gäldande av ifrågavarande belopp.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att envar av biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist må från och med den 1 juli 1925 tillsvidare och intill dess annorlunda må varda bestämt från biskopslöneregleringsfonden erhålla tillfällig löneförbättring med ett årligt belopp av 3,000 kronor, dock med skyldighet för Lönegren att vidkännas sådan minskning i detta belopp, att hans samtliga avlöningsförmåner för år icke må överstiga 15,000 kronor förutom dyrtidstillägg;

dels ock att det Lönegren tillkommande dyrtidstillägget från och med den 1 juli 1925 ej må utgå med högre belopp än att summan av hans avlöningsförmåner, dyrtidstillägget inbegripet, för år räknat uppgår högst till det be-

lopp, han skulle hava erhållit, därest han av statsmedel åtnjutit en årlig avlöning av 15,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall ävensom förordna, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. B. Hammar.
